

O hodnotové debatě (I. kapitola knihy Objevování světa debatou)

I.D.E.A. : Objevování světa debatou

Pracovní překlad 1. kapitoly – neprošlo jazykovou úpravou. Místy je použit nesprávný překlad slova “government” jako “vláda”, namísto v kontextu správnějšího “stát”. Pozn. překl.

Kapitola 1.

Kořeny akademické debaty

Tato příručka je sepsána tak, aby byla praktická. Mezi jiným se dozvíte jak založit debatní tým, jak se připravit na debatu a jak rozhodovat debatní soutěž. Předtím však, než se dostaneme k těmto záležitostem veskrze praktickým je důležité pohovořit o povaze vzdělávací akademické debaty. Co je akademická debata a v čem je její přínos? V odpověď na tyto otázky můžeme začít úvahou o povaze diskuse ve světě mimo školní učebny. Pokračovat budeme srovnáním v čem je vzdělávací akademická debata podobná a v čem odlišná od jiných typů diskuse.

Debata a demokracie

Debata je základní aktivita demokratické společnosti. Před více, než dvěma tisíci let, kdy demokracie ve státě Atény dosáhla svého prvního vrcholu, se občané pravidelně scházeli na veřejných shromážděních. Jejich volební hlasy určovaly politiku a činnost státu. Rozhodovali, zda mají Atény vstoupit do války či jak v ní bojovat. Vytvářeli zákony, které určovaly každodenní život občanů. Jejich volbě však vždy předcházela debata. Občané a jejich vůdci se přeli o to, co je pro Atény dobré. Přeli se o to, co je morálně správné a co je zákonné. Přeli se o nejlepší cestu jak dosáhnout kýženého cíle. Přeli se o to, o co se přít mohli a o co bylo rozumné se přít.

I v dnešní době je diskuse neodmyslitelným atributem demokracie. Demokratický proces se změnil a dále se vyvíjí, ale diskuse zůstala. Některé debaty se odehrávají v zákonodárných shromážděních, některé v přednáškových sálech a na veřejných prostranstvích, některé jsou prezentovány ve školách a na universitách, jiné můžeme číst ve sloupcích novin a časopisů či slyšet v rádiu a sledovat v televizi. Stejně jako naši předkové před staletími, i dnes se lidé přou o to, co je pro jejich společenství nejlepší a utvářejí tak směr politiky, zákony a cesty dalšího vývoje.

Lépe snad tento model pochopíme, když se podíváme na modely jiné. V některých společnostech je směr určován silou. Ti, kdož mají absolutní moc - a je jedno, zda jde o krále, císaře, aristokraty, vojenské junty či totalitární vlády - určují směr státu tak, jak si sami myslí, že je to nejlepší. Drží výlučnou moc. Diskuse obyvatel nemá v takových společnostech žádnou smysluplnou roli.

V demokracii však moc patří lidu. [John Locke](#) ve svém slavném výroku řekl, že vlády odvozuji svoji legitimitu od souhlasu ovládaných. Občané určují běh státu, ne vždy však spolu vzájemně souhlasí. Mohou mít protikladné zájmy. Mohou společný problém vidět různě.

Mohou mít odlišné priority a jiné názory na to, co je nejdůležitější. Mohou různě chápat co je správné. Zkrátka, existuje něco, jako diskutabilní, kontroverzní témata - to jest témata, o kterých rozumní lidé spolu mohou polemizovat.

Debata je forma přesvědčování, která může vést ke konsenzu.

Právě v takovémto kontextu je debata nezbytná a vrcholně důležitá. Debata není jen forma vyjadřování. Je to spíše forma přesvědčování. Debatér doufá, že změní názory posluchačů. Doufá, že posluchače přesvědčí, aby věci viděli jeho způsobem. Debata nevyvolává okamžitou jednotu. V průběhu času však může vést ke konsenzu a změně názoru na to, co je správné a co je nejlepší. Ilustrativním příkladem může být otázka otroctví. V antickém Řecku nebyla otázka otroctví diskutabilním, kontroverzním tématem. [Aristoteles](#) si například myslel, že otroctví je přirozeným důsledkem rasové a společenské nadřazenosti. Ale po dvou tisících letech se tentýž problém stal v U.S.A. vysoce diskutabilní. Na jedné straně stáli ti, kdo otroctví viděli jako porušování přirozeného práva na svobodu. Na druhé stáli ti, kdož argumentovali nadřazeností práva občanů vlastnit majetek a práva starat se o tento majetek bez vměšování státu. Dnes, pochopitelně, je téma opět nedebatovatelná protože otroctví je považováno za kategoricky nepřípustné porušení práva na osobní svobodu. Ale toto poznání - tento konsenzus - je výsledkem století debat. Existuje nepřeberně dalších příkladů. Moderní chápání svobody projevu, práva na sebeurčení a spravedlivé války, to vše je výsledek debaty.

Diskutabilní téma: úrovně sporu

V demokraciích spolu občané nemusí souhlasit - ne každý nesouhlas je však stejného charakteru. Některé nesouhlasy jsou úzce vymezená a praktická ohrazení - jiné jsou široce pojaté a abstraktní. Co považujeme za vymezené, praktické ohrazení? Uvažme na příklad zemi, kde legislatura se má rozhodnout, zda do země povolit dovoz geneticky modifikovaných potravin. Rozhodnutí se týká bezprostředních otázek o zdravotní nezávadnosti takových potravin. Legislatura se musí rozhodnout, zda dovoz představuje pro obyvatele zdravotní rizika. Musí se však také rozhodnout, zda tato rizika jsou přijatelná anebo ne. A když dojde k závěru, že riziko existuje, musí zvážit, koho se toto riziko týká, kdo by byl potenciálně postižen. Představují geneticky modifikované potraviny riziko i pro ty, kdo je nejedí? Bylo by potom akceptovatelné dovoz povolit pod podmínkou, že na obalu bude uvedena informace o genetických změnách a nechat spotřebitele samotné rozhodovat, zda si takové potraviny koupí? Jestliže se povolí dovoz geneticky modifikovaných potravin, znamená to, že by se v zemi mělo povolit jejich pěstování? A jaký by byl potenciální dopad takové změny na ekosystém? Současně musí legislatura uvážit hospodářský dopad takového dovozu. Jestliže se dovoz zakáže, jsou alternativy levnější či dražší? Znamená by zákaz dovozu finanční zátěž pro obyvatele? A jaké další důsledky by zákaz mohl mít? Co se stane, když exportující země přijme odvetná celní opatření?

Cílem debaty je objasnit podstatu problémů

Mohli bychom výše uvedený příklad dále rozvíjet, uvedený náčrt by však měl stačit k naznačení oblastí problémů, které v dané věci vyvstanou. Nakonec bude nutno dojít k praktickému rozhodnutí o dovozu geneticky modifikovaných potravin. Rozhodnutí však bude muset, mimo jiné, zohlednit náklady, dopad na společnost a dopad na přírodu. Debata napomůže tyto sporné oblasti odhalit ještě dříve, než je rozhodnutí učiněno.

Uvedený příklad, jak jsme již uvedli, je příkladem úzce vymezené a praktické debaty. Na opačný konec škály můžeme umístit debatu o otroctví. Samozřejmě, i v tomto sporu se objevily otázky praktického charakteru - jaké jsou ekonomické dopady osvobození otroků? Jestliže budou otroci konat stejnou práci, kdo je bude platit a kolik? A tak dále. Ale praktické otázky byly v této diskusi relativně nedůležité: debata o otroctví nakonec byla abstraktní, "široká". Spíše než o to, co je praktičtější či úspornější šlo o spor co je morálně správné.

Většina debat ve společnosti se řadí někam mezi uvedené extrémy. Nejsou ani čistě praktické, ani čistě teoretické. Proces diskuse má za cíl odhalit podstatu problému. Na jedné straně debata ukazuje praktické větvení teoretických postojů. Na druhé straně, a to je důležitější, osvětluje konflikty mezi širokými abstraktními principy, které jsou často v pozadí praktických problémů.

Příklad Pinochet: principy a praktičnost

Podívejme se na jiný příklad, kontroverzní událost z nedávné historie. V roce 1999 a v první polovině roku 2000 probíhala rozsáhlá diskuse jak se zachovat ke generálu [Augustu Pinochetovi](#), bývalému vůdci Chile. Fakta jsou ve stručnosti takováto. Generál Pinochet se dostal k moci v roce 1973 jako vůdce vojenského převratu, který svrhl vládu presidenta [Salvadora Allendeho](#). Brzy po nástupu k moci nechal Pinochet uvěznit tisíce politických odpůrců. Během doby své vlády uvěznil další tisíce a mnoho z nich již nikdo znovu neviděl. Pinochet zůstal u moci do roku 1989, kdy obnovil princip demokratických voleb. V těchto volbách prohrál, rezignoval na prezidentský úřad a vládu předal vítězi voleb - Patriciu Aylwinovi. Udržel si však kontrolu nad ozbrojenými složkami a byl mu udělen titul doživotního senátora. V roce 1999 odcestoval Pinochet do Anglie, aby vyhledal v Chile nedostupnou lékařskou péči. Zatímco se zdržoval v Anglii byl španělským soudem obviněn ze zločinů proti lidskosti. Španělské soudy argumentovaly, že mají právo Pinocheta obvinit na základě mezinárodních úmluv o ochraně lidských práv, kterých jsou jak Španělsko, tak Velká Británie signatáři. Španělské úřady požádaly o Pinochetovo vydání aby mohl být souzen za zločiny, kterých se měl v době svého úřadu dopustit.

Britská vláda - stejně jako zbytek světa - diskutovala o španělském požadavku. Španělské úřady se ve své žádosti odvolávaly na koncept nezczitelných lidských práv tak, jak byly garantovány ve smlouvách signovaných jak Velkou Británií, tak Španělskem. Lidská práva jsou a priori jiné povahy než práva občanská či jiná. Jsou to práva, kterými jsou nadáni všichni lidé, bez ohledu na to, kde žijí a v jakém politickém režimu. Následující příklady tento rozdíl vyjasní. Právo na soud před porotou, na příklad, je GRR ústavní právo garantované některými vládami na světě za jistých podmínek. Avšak právo na svobodu - to jest právo nebýt zotročen či bezdůvodně uvězněn - je vrozeným právem všech lidí. Lidská práva byla v moderních dějinách artikulována a bylo se jich dovoláváno nesčetněkrát. Byla formulována Všeobecnou deklarací lidských práv a svobod Organizace spojených národů v roce 1948 a sloužila jako morální základ Helsinských dohod podepsaných nejmocnějšími státy světa v roce 1975.

Podle španělské vlády existují přesvědčivé důkazy, že generál Pinochet porušil práva chilských občanů. Spravedlivý soud, který by zjistil, zda Pinochet je či není vinen se tak stal - z hlediska spravedlnosti - imperativem. To však byla jen jedna strana debaty. Na druhé straně stál jiný mocný a široce respektovaný axiom současné geopolitiky, princip státní suverenity. Podle tohoto principu je každá země svobodná aby si sama vládla bez vměšování a zásahu jiných zemí. Vojenská agrese je zjevným porušením státní suverenity - nemusí to však to však

vždy být jen fyzická síla, co narušuje suverenitu země. V případě Pinocheta se argumentovalo tím, že postavit generála před soud ve Španělsku by znamenalo porušit státní svrchovanost Chile. Generál Pinochet koneckonců nebyl zločincem na útěku před chilským trestním stíháním. Naopak, byl mužem s diplomatickým pověřením, v době své vlády uznávaný světovým společenstvím jako legitimní chilský vůdce. Svému nástupci předal vládu standardním způsobem. Zkrátka, chilská justice generála Pinocheta nestíhala a před soud postavit nechtěla. Navíc, tvrdilo Chile, jen vláda a lid Chile má právo volat generála Pinocheta za jeho skutky k zodpovědnosti.

Nakonec bylo generálovi umožněno vrátit se do Chile a vyhnul se tak vydání a soudu ve Španělsku. Britská vláda tvrdila, že Pinochetovo duševní zdraví nedovolovalo podstoupit proces a vydala mu svolení vrátit se do Chile. Mnoho pozorovatelů to vidělo spíše jako kompromis než jako akt slitování či spravedlnosti. Příklad nicméně může být poučením. Otázka, zda Pinochet měl či neměl být vydán do Španělska zůstává diskutabilním, kontroverzním tématem. Na obou stranách jsou platná stanoviska. Rozumní lidé se o nich mohou přit a taky to dělají.

U zrodu Debatního programu Karla Poppera stál ideál společenské diskuse

Na jisté úrovni byla otázka zacházení s generálem Pinochetem praktickým a diplomatickým problémem zúčastněných zemí. Byl to však současně případ, který se po právu týkal všech zemí světa, protože názorně ukázal konflikt univerzálních, axiomatických principů. Má být princip státní suverenity považován za neporušitelný? Asi ano - ale z této interpretace vyplývají logické důsledky. Jestliže totiž státní suverenita je neporušitelná, potom svět nemá žádné právo vměšovat se do věcí uvnitř hranic jakéhokoliv státu, bez ohledu na to, jak tento stát zachází se svými občany. Co se ale stane, když za všech okolností přisoudíme lidským právům větší význam, než suverenitě? Neumožnil by takový úsudek silnějším státům vnucovat svoji vůli vládám států slabších?

Od společenské diskuse k akademické vzdělávací debatě

V předchozí výkladu jsme se snažili popsat roli debaty ve světě mimo školní lavice - zejména v demokratických společnostech - a rozebrat povahu diskutovaných konfliktů. Dalším úkolem je vysvětlit spojitost mezi diskusí v demokratické společnosti a soutěžními debatami formátu Karl Popper.

Nejdříve je třeba říci, že u zrodu Debatního programu Karla Poppera stál ideál společenské diskuse. Součástí definice ideálu společenské diskuse je uznání, že debata má v demokratické tradici životně důležitou roli. Je to aktivita, která si klade za cíl nacházet odpovědi na důležité společenské otázky. Náš program nevidí debatu jako pouhou hru či jednoduchý duel rétorických schopností. Soutěžní debatu chápeme spíše jako hodnotný a náročný intelektuální trénink. Od účastníků debat se vyžaduje, aby kriticky mysleli o otázkách, které jsou reálné a důležité. Debatéři se učí chápat principy, které stojí v pozadí rozdílných přístupů k řešení problémů. Učí se, jak vážit hodnoty rozdílných přístupů, učí se rozdílu mezi argumentací a pouhou sofistickou.

Rozdíly mezi společenskou diskusí a akademickou debatou

Rozdíly mezi diskusí ve společnosti a akademickou vzdělávací debatou jsou rozdíly ve formě. Akademická soutěžní debata je charakterizována formálností struktury, omezením sporu a pravidly, na základě kterých lze určit vítěze. Posledním rozdílem je skutečnost, že debatéři musí být připraveni debatovat ve prospěch obou stran daného sporu.

Uvidíme však, že některé tyto rozdíly jsou relativně nevýznamné. Vezměme si, na příklad, formální strukturu soutěžní vzdělávací debaty. Jiné formy debaty občas žádnou stanovenou formální strukturu nemají. Novináři nikdo nenařizuje, jakou má příspěvek mít formu. Jindy jsou debaty vysoce strukturované. Kandidáti na veřejný úřad musí v televizních debatách ve svých odpovědích často dodržovat časový limit. Legislatura je při debatách omezena jednacím řádem parlamentu. Debata typu Karl Popper je spíše formální než neformální. Dělí se na deset specifických částí, z nichž každá má svá pravidla a vymezený čas.

Akademická soutěžní debata je charakterizována formálností struktury, omezením sporu a pravidly, na základě kterých lze určit vítěze.

Nedostatek formální struktury je často doprovázen volnou definicí sporu. Je pravdou, že některé debaty někdy jsou přesně a konkrétně zaměřeny (na příklad když legislatura řeší, zda svolit k dovozu geneticky upravovaných potravin), velmi často však problém diskutabilního tématu není jasně formulován. Ve vzdělávací akademické debatě musí být téma a jeho problém jasně a explicitně formulováno. Pro konkrétní formulaci vymezeného problému debaty se v české debatní terminologii používá termín teze. V akademické soutěžní debatě formátu Karl Popper se vede spor o platnost obhajoby teze. Teze debaty může být například: "Trest smrti by měl být zrušen". Jeden tým přijímá v debatě roli afirmativní a argumentuje ve prospěch dané teze resp. obhajuje její platnost. Druhý tým přijímá roli negativní a jeho primárním úkolem je odhalit slabiny obhajoby platnosti teze jak ji provedla afirmativní strana. Role týmů budou podrobně rozebrány v následujících kapitolách.

Vzdělávací akademická debata se od jiných druhů diskuse liší tím, že může nastat situace, kdy debatéři argumentují pro opačná stanoviska jedné a téže teze respektive obhajují stanovisko, které - na první pohled - jim není vlastní.

Tak, jako diskuse ve společnosti i v akademické debatě se teze diskuse liší co do míry své abstrakce. Někdy může být teze velmi konkrétní, například: "Česká republika by měla vstoupit do EU". Jindy naopak bude teze více abstraktní, na příklad: "Genetické inženýrství je neetické". Ať již je však formulace teze jakákoliv, v debatě formátu Karl Popper jde spíše o objasňování konfliktu principů než o praktické problémy.

Dalším rozdílem je to, že debata formátu Karl Popper je soutěživá. Ani toto však vlastně až tak velký rozdíl není. I v jiných oblastech společenské diskuse po debatě často následuje volba - kandidáta, opatření, zákona. Všichni diskutéři chtějí své posluchače přesvědčit. Debatéři v soutěžní debatě chtějí přesvědčit rozhodčí debaty. Úkolem rozhodčího je určit, která strana v debatě - zda afirmativní či negativní - byla v debatě přesvědčivější. Posledním rozdílem kterým se soutěžní debata liší od diskuse ve společnosti je ten, že může nastat situace, kdy debatéři argumentují pro opačná stanoviska jedné a téže teze respektive obhajují stanovisko, které - na první pohled - jim není vlastní. To je podstatný rozdíl, který si zaslouží obsáhlejší rozbor.

Obhajoba "nevlastního" stanoviska, argumentace pro i proti

Debatní turnaj má více soutěžních kol - jestliže v prvním kole tým tezi obhajuje, ve druhém kole mu los určí nového oponenta a tým argumentuje proti zadané tezi. V jiných oblastech života bychom takový obrat odsoudili jako pokrytectví - a právem. Proč je potom v akademické debatě takový obrat nejen povolený ale přímo žádoucí? Tato otázka vyžaduje jasně formulovanou odpověď. Chceme v následujícím rozboru ukázat, že debatovat kontroverzní tezi z obou stran nejenže není nedostatkem soutěžní debaty, ale naopak je jednou z věcí, která dává debatě její intelektuální a vzdělávací hodnotu.

Zopakujme již jednou řečené: debata není o sporu dobra a zla. Není ani o konfliktu pravdy a lži či hodnotě faktů a názorů. Debata je spíše o konfliktu hodnot a principů. Když je oddělíme od sebe, každá hodnota má svoji cenu a platnost a zaslouží si podporu. Když však dva platné principy spolu kolidují musíme se rozhodnout, který z nich je důležitější. A o to se rozumní lidé budou přít. Je něco platného a správného, co lze říci pro každou stranu. Taková je ostatně z definice povaha kontroverzní teze.

Jinak řečeno: Dobrá teze pro debatu musí být takto kontroverzní. Jestliže je teze nevyvážená nemá smysl o ní debatovat. Přednost debatování vyvážené, kontroverzní teze z obou stran je v tom, že debatěti pochopí, že existuje více "správných" pohledů na jeden a tentýž problém. Tím, že pochopí a uvědomí si hodnoty obsažené na obou stranách formují svůj vlastní světonázor. Když se potom střetnou s konfliktem v reálném životě, jejich rozhodnutí jsou podložena a principiální, nikoliv zaujatá a přelétavá.

Argumentovat z obou stran nutí studenty uvědomit si skutečnost, že monopol na pravdu neexistuje

Ve stručnosti tedy, argumentovat pro i proti jedné a téže tezi má značnou výchovnou a vzdělávací hodnotu. Nutí studenty uvědomit si, že v každodenním životě neexistuje monopol na pravdu. Člověk může vášnivě zastávat svůj názor, zastávat jej s vášní, která je založena na důkladném a seriózním uvažování. To však neznamená že ti, kdo zastávají opačný názor sami důkladně a seriózně neuvažují. Vrátime-li se k předchozímu příkladu, lidé, kteří jsou přesvědčeni, že generál Pinochet měl být postaven před španělský soud nemohou poctivě předpokládat, že všichni, kdo si myslí něco jiného jsou hloupí, neuvažující či bezpátevní. Musí naopak přijmout možnost, že i jejich oponenti o věci přemýšleli stejně hluboce jako oni sami.

Jako důsledek se studenti učí, že chtějí-li prosadit svůj názor musí se nejdříve důkladně a "zevnitř" seznámit s názorem opačným a vyvrátit jeho premisy. Když studenti diskutují tezi z obou stran učí se, že obě strany sporu si zaslouží vážnou pozornost - dokonce i když v hloubi srdce dávají jedné straně ve sporu přednost. Máme-li se kdy dobrat pravdy, řekl Karl Popper, bude to jen po pečlivém zvážení mnoha možností.

Modelová situace: od společenského konfliktu k akademické debatě

Uzavřeme tuto kapitolu návratem k dřívějšímu příkladu, který má objasnit vztah mezi diskusí vně školních zdí a akademickou debatou. Vraťme se ke kauze generál Pinochet. Je možné zformulovat debatní tezi s odkazem na tento konkrétní případ. Dovedeme si docela dobře představit debatu na tezi: "Británie by měla vydat generála Pinocheta k soudnímu procesu ve Španělsku." V debatních soutěžích však velmi často aktuální události slouží jako odrazový můstek k abstraktnějším, širším tezím. Jak jsme již uvedli, v této kauze můžeme vidět konflikt

mezi státní suverenitou a lidskými právy. Případ tedy mohl inspirovat například následující tezi: “Ochrana lidských práv ospravedlňuje vměšování do vnitřních záležitostí suverénního státu.” Tato teze je inspirována jednou konkrétní mezinárodní krizí, netýká se však pouze ní samotné. Až ji budou debatovat, studenti mohou použít případ generála Pinocheta, ale mohou použít i jiné příklady, z jiných období. Pokud teze platí, potom platí vždy. A pokud pravdivá není, potom není pravdivá nikdy - ať již hovoříme o Kosovu, Vietnamu, Rwandě nebo Lotyšsku. Je-li teze definována široce, nutí debatéry přemýšlet o významu slov a principů a jak tyto zapadají v jiných situacích. Dejme tomu, na příklad, že definujeme právo na sebeurčení jako lidské právo. Znamená to, pokud tezi obhajujeme, že bude oprávněná vojenská intervence proti státu, který odepírá volební právo ženám?

V Pinochetově příkladu jsou mimo střetu lidských práv a státní suverenity samozřejmě ve hře i jiné otázky a principy. Z nich by se daly odvodit i jiné debatní teze. Na příklad: “Vůdcové států mohou být voláni k zodpovědnosti za porušování práv občanů.” Jedna věc však ve všech takových případech zůstane totožná. Debatní teze se bude soustředit na konflikt principů a hodnot, které stojí v pozadí většiny konfliktů.

Debatní teze nutí debatéry zaměřit se na otázky hodnot, které stojí v pozadí konfliktů postupujících současnou společností.

Věc je v tom, že když jsou teze vzdělávací soutěžní debaty formulovány široce neznamená to, že debata je abstraktní, umělá a odtržená od reality zbytku společnosti. Je tomu spíše tak, že široce pojaté teze nutí debatéry zaměřit se na otázku hodnot, které stojí v pozadí konfliktů postupujících současnou společností. Jak však vidíme v naší modelové debatě, mnoho tezí zůstává pevně zakořeněno v širší společnosti a nelze se o jejich platnost přít aniž by se věnovala odpovídající pozornost jak faktům, tak principům. Teze naší modelové debaty se týká legalizace marihuany. Taková teze je konfliktem principů, ale argumentace stojí na důkladném pochopení faktu - fyzických důsledků užívání marihuany jako drogy. Přepis debaty s komentářem naleznete v příloze 1.

V následujících kapitolách se zaměříme na pravidla a praxi akademické debaty. Neměli bychom však nikdy pustit ze zřetele čím debata ve skutečnosti je. Je to cvičení, které má kořeny v samotných základech demokracie a odvozuje svůj význam z diskusí o problémech, které se týkají celé společnosti.

Přehled struktury (II. kapitola knihy Objevování světa debatou)

I.D.E.A. : Objevování světa debatou

Pracovní překlad 2. kapitoly – neprošlo jazykovou úpravou.

Kapitola 2.

V následujících kapitolách probereme kroky, které je třeba podniknout během přípravy na debatu. Poté vám nabídneme podrobné vysvětlení každé části skladby debaty formátu Karla

Poppera. V tuto chvíli probereme formát debaty v obecné rovině, tak, aby byl vytvořen kontext pro následující rozbor.

Skladba debaty

V každém kole soutěžní debaty se střetávají dvě oponující si strany. Jedna strana obhajuje platnost zadané teze, druhá strana se snaží ukázat a dokázat, že obhajobu teze tak, jak ji provedla strana první, nelze přijmout. Jak jsme již uvedli, obě strany si vyměňují svá stanoviska v rámci stanoveného formátu, který dává oběma stranám stejný čas a prostor k prezentaci jejich postojů. Formát Karl Popper se skládá z 10-ti částí. Každá část má svůj účel a sadu pravidel týkajících se daného oddílu. Šest částí zaberou "řeči" - to jest nikým nepřerušované prezentace určených mluvčích. Zbylými čtyřmi částmi debaty je "křížový výsledek" - to jest série otázek a odpovědí, kterých se za každý tým zúčastní jeden mluvčí.

Formát také určuje jednotlivým oddílům debaty jejich časový rozsah:

Část ..... Čas (min.)

1. Konstruktivní afirmativní (řeč) 6
2. První negativní křížový výsledek 3
3. První negativní vyvracení (řeč) 6
4. První afirmativní křížový výsledek 3
5. Afirmativní rehabilitace (řeč) 6
6. Druhý negativní křížový výsledek 3
7. Druhý negativní vyvracení (řeč) 6
8. Druhý afirmativní křížový výsledek 3
9. Shrnutí afirmace 5
10. Shrnutí negace 5

Účel jednotlivých částí a pravidla pro každý oddíl vysvětlíme později, až se jim budeme věnovat podrobněji. Pro tuto chvíli postačí říci, že základní argumenty stran jsou obsaženy v prvních dvou řečech - tedy směr obhajoby teze a směr zpochybnění této obhajoby. Druhé řeči - afirmativní rehabilitace a druhé negativní vyvracení - rozvíjí a obhajují stanoviska prezentovaná prvními řečníky, zejména v nich však debatéři reagují na kritiku protistrany: ukazují, proč kritiku nelze přijmout a proč stanoviska prezentovaná v prvních řečech jsou stále platná. Jinými slovy - není účelem druhých (a třetích) řečí přinášet nové argumenty na podporu pozic týmů. Závěrečné řeči - shrnutí - nabízí syntézu řečeného a zdůrazňují pozici stran. Křížové výsledky napomáhají ujasnit argumentaci protistrany a položit základy pro další kritiku této argumentace.

Debatuje tým

Některé debatní formáty jsou záležitostí jednotlivců: jeden debatér tezi obhajuje a sám také čelí kritice opozičního debatéra. Formát KP je založen na spolupráci celého debatního týmu. V debatní terminologii potom **tým** neznamená každého, kdo se ve škole věnuje debatování - takovou skupinu v rámci jedné školy či instituce nazýváme debatním klubem. Tým je skupina několika debatérů, kteří na debatních soutěžích vystupují jako jeden celek. V debatě formátu KP tým tvoří tři debatéři. Tito tvoří celek po celou dobu soutěže. Jak bylo již dříve řečeno, střídá v průběhu soutěže tento celek strany v debatě. Soutěž se skládá z několika kol debat. V některých debatách bude tým tezi obhajovat, v jiných bude dokazovat, proč nelze přijmout obhajobu teze provedenou opozičním týmem.

Formát KP je založen na spolupráci týmu. Tým tvoří tři debatéři.

V každé debatě se pochopitelně střetávají dva týmy. Celkem tedy během debaty vystoupí šest mluvčích - tři tvoří "afirmativní tým" a tři "negativní tým". Úkoly jednotlivých mluvčích určuje formát debaty. Tak na příklad formát určuje, že debatér, který za afirmativní tým přináší konstruktivní řeč, po této zůstává, aby odpověděl na otázky v prvním negativním křížovém výsledku. Poté přenechá prostor svým partnerům v týmu, kteří vedou první afirmativní křížový výsledek a rehabilitaci, aby se do debaty vrátil kladením otázek v druhém afirmativním křížovém výsledku. Podíváme se nyní znovu na předchozí tabulku, která ukazovala skladbu jednotlivých částí debaty, tentokrát však s rolemi jednotlivých mluvčích. V této tabulce je každému debatérovi přiřazeno číslo - na př. afirmativní 1, afirmativní 2. Je zvykem, že jako "1" je v afirmativním týmu označován debatér, který přináší konstruktivní řeč, v negativním potom ten, který přináší první negativní vyvracení. To vysvětluje, proč v negativním týmu první, kdo se v debatě představí, je negativní 3. I když je prvním za negativní tým, kdo vystoupí, klade otázky v prvním negativním křížovém výsledku - nepřednáší tedy "řeč" jak jsme ji definovali výše. Pro zjednodušení se označení debatérů často zkracuje na A1, A2, A3, N1 atd.

Část ..... Čas .... Mluvčí

Konstruktivní afirmativní (řeč) ..... 6 ..... afirmativní 1 (A1)
První negativní křížový výsledek ..... 3 ..... afirmativní 1 odpovídá, negativní 3 se ptá (A1 x N3)
První negativní vyvracení (řeč) ..... 6 ..... negativní 1 (N1)
První afirmativní křížový výsledek ..... 3 ..... negativní 1 odpovídá afirmativní 3 se ptá (N1 x A3)
Afirmativní rehabilitace (řeč) ..... 6 ..... afirmativní 2 (A2)
Druhý negativní křížový výsledek ..... 3 ..... afirmativní 2 odpovídá negativní 1 se ptá (A2 x N1)
Druhé negativní vyvracení (řeč) ..... 6 ..... negativní 2 (N2)
Druhý afirmativní křížový výsledek ..... 3 ..... negativní 2 odpovídá afirmativní 1 se ptá (N2 x A1)
Shrnutí afirmace ..... 5 ..... afirmativní 3 (A3)
Shrnutí negace ..... 5 ..... negativní 3 (N3)

Analýza tabulky - shrnutí

Všechny tyto části debaty dají dohromady 46 minut. Tento čas je rozdělen spravedlivě: každý tým má k dispozici 23 minut debaty. Těchto 23 minut se skládá ze 17-ti minut "řeči" a šesti minut dotazování (v průběhů křížových výsledků). Časy pro jednotlivé debatéry se liší: zatímco A1 vystoupí 3x po celkovou dobu 12 minut (šest minut řeči, tři minuty odpovídá v negativním křížovém výsledku a tři minuty vede afirmativní křížový výsledek), afirmativní 2 a afirmativní 3 vystoupí jen ve dvou částech: A2 celkem 9 minut (6 + 3), A3 celkem 8 minut (5 + 3). Časy vystoupení jednotlivých mluvčích u negativního týmu odpovídají časům afirmativních mluvčích.

Čas na přípravu

Mimo výše vyjmenovaných částí debaty mohou týmy v každé debatě využít až 12 minut času na přípravu - afirmativní tým 7 minut a negativní tým 5 minut. Tento čas není přiřazen k nějakému určitému bodu v debatě - týmy si jej mohou vybrat podle svého uvážení (a zvolené

taktiky) a to jak co se týče doby kdy si čas přejí vybrat, tak jeho délky. Čas na přípravu si týmy vybírají mezi jednotlivými výstupy - nelze tedy o čas požádat v průběhu něčí řeči či křížového výsledku. Pokud si jeden tým vybírá čas na přípravu smí se současně připravovat i opoziční tým.

Role členů týmu

I když se úkoly jednotlivých mluvčích liší, bylo by chybou považovat jejich role za specializované či individuálně odtržené. Musíme znovu zdůraznit, že debata formátu Karl Popper je debata týmů. Debatu vyhrává tým, nikoliv jednatel. Debatní tým můžeme přirovnat k atletickému štafetovému družstvu - i zde vystupují soutěžící jednotlivě, ale výsledek je dán výkonem celku. Tři členové debatního týmu jsou zodpovědní každý za svůj odlišný aspekt jednotného - týmového – stanoviska, buď na obhajobu teze, nebo proti této obhajobě. Nepřinášejí tři rozdílné, neslučitelné postoje.

Týmová práce je důležitá, protože debatu vyhrává tým, nikoliv jednatel.

I když riskujeme nepřipustné rozšíření metafory dodejme, že stejně jako štafetoví běžci se debatéři musí naučit předávat si kolík. Jak probereme v několika následujících kapitolách, úspěšnost argumentace spočívá také v tom, jak důsledně je týmem sledována po celou dobu debaty. Připustí-li oponent v křížovém výsledku svou chybu, tato musí být využita v následující řeči. Jak jsme však ukázali v přehledu skladby debaty, debatér, který právě dokončil dotazování, nikdy nepokračuje svojí řečí. Vezměme si na příklad toto pořadí: Negativní 3 se ptá v druhé části (tedy prvním negativním křížovém výsledku). Jeho otázky a to co vyplynulo z odpovědí však využívá mluvčí N1 ve své následující řeči (3. část - první negativní vyvracení). Negativní 3 se do debaty vrátí až v 10. části - negativním shrnutí. Jeho úkolem však již nebude rozebírat křížový výsledek, který vedl před půl hodinou, jeho úkolem bude shrnout debatu, která mezitím proběhla.

Ze zběžné analýzy struktury formátu vyplývá další aspekt. Debatéři netráví větší část času tím, že hovoří. Většinu času tráví nasloucháním. A naslouchání, dodejme okamžitě, neznamená čekání až na mne dojde řada s projevem. Úspěch týmu skutečně závisí na tom, jak dobře tým naslouchá. V následující kapitole probereme důležitost záznamu debaty - to jest psaní poznámek o tom, co bylo řečeno. Když si debatéři píšou poznámky, jejich naslouchání se stává aktivním, nikoliv pasivním; lépe vnímají a chápou, co bylo řečeno. Navíc debatér, který si debatu zaznamenává, si okamžitě může plánovat reakce. Záznam debaty napomáhá vytvářet reakce.

Z tohoto kontextu potom vyplývá, že i čas na přípravu je během debaty velmi důležitý. Hned po projevu oponenta musí dát debatéři hlavy dohromady a doslova porovnat svoje poznámky. Během minuty či dvou bude jeden z členů týmu muset vstát a začít následující část debaty. Během času na přípravu mu jeho kolegové musí sdělit své nápady a navrhnout strategii pro nadcházející část. Nejsou-li členové týmu schopni během času na přípravu pracovat efektivně, celá debata se rozpadne. Nevytvoří argumenty, nedokáží účelně rehabilitovat vyvracení. Jak ukážeme v následujících kapitolách, základy pro společnou práci musí být položeny během přípravy a cvičení, které předchází samotné debatní soutěži.

Porozumění tezi (III. kapitola knihy Objevování světa debatou)

I.D.E.A. : Objevování světa debatou

Pracovní překlad 3. kapitoly – neprošlo jazykovou úpravou.

Kapitola 3.

V minulé kapitole jsme obecně popsali skladbu soutěžní debaty. Vše začíná diskutabilní, kontroverzní tezí o platnost jejíž obhajoby se týmy budou přít. Tuto kapitolu zahájíme krátkým rozborem povahy tezí, větší prostor potom věnujeme jak vypadá začátek přípravy na soutěž.

Teze

Již jsme se zmínili o některých základních charakteristikách teze. Zopakujme, že teze musí být diskutabilní, kontroverzní. Obvykle jde o tvrzení o hodnotách či opatřeních, o kterých se rozumní lidé mohou přít. Formulace teze může implikovat i názor (na př. "Horečka sobotní noci je nejlepší film, jaký byl kdy natočen.") a rozumní lidé se koneckonců mohou přít i o (zdánlivý) fakt. Na druhé straně teze - a spor v debatě - není o tom, kdo má "pravdu". Jak říká Popper, pravda (poznání) je relativní v čase. Spor vyjádřený v tezi debaty spíše učí nacházet cesty odhalování pravdy, demaskuje zdánlivé pravdy a relativizuje "jediné správné" cesty a odpovědi. Teze debaty proto může obsahovat provokativní prohlášení či názor: zvítězit v takové debatě totiž neznamená potvrzení jeho (ne)platnosti, ale spíše vypovídá o schopnosti oponentů čelit takovému názoru. Domnívá-li se potom někdo, že "Horečka sobotní noci je nejlepší film, jaký kdy byl natočen" je jeho názor platný do té doby, než někdo prokáže opak. Na druhé straně pouhé formulování nějakého faktu nemůže být nikdy použito jako debatní teze – nikdo se např. nebude přít o to, která je nejvyšší hora Himalájského pohoří. To samé pak lze říci o právní argumentaci zaměřené na hledání pravdy. Zajisté i zde se rozvine jistá diskuze poté, co státní zástupce řekne: "Obviněná je vinna vraždou." a její advokát tvrdí: "Má klientka je nevinna.", nicméně žádná z těchto pozic nenabízí kontroverzní situaci – nehledají se platné argumenty na podporu obou stran těchto tvrzení – obviněná je buď vinná nebo nevinna a jen jedna z těchto alternativ je ve skutečnosti platná. Aby tedy teze byla vhodná pro debatu, musí, jak už jsme několikrát zmínili výše, představovat konflikt hodnot, postupů či názorů a to tak, že na každé straně lze vést smysluplnou argumentaci na její podporu.

Spor vyjádřený v tezi debaty učí nacházet cesty odhalování pravdy, demaskuje zdánlivé pravdy a relativizuje "správné" cesty a odpovědi.

V první kapitole jsme rozebírali povahu debat mimo formální, vzdělávací rámec. Jak jsme poznamenali některé jsou velmi praktické, jiné, na druhé straně, jsou abstraktní a teoretické. Většina debat spadá mezi tyto dva extrém. Do této skupiny patří i debaty programu Karla Poppera.

Podívejme se na několik příkladů tezí. Začneme tezí zabývající se vzděláváním: "Stát by měl poskytovat vzdělání jen ve svém oficiálním jazyce." V této tezi je zjevně obsažen element navrhovaného opatření. Je-li teze obhajována, potom stát musí podniknout jisté praktické kroky, které budou něco stát a které budou mít praktický dopad na různé vrstvy společnosti. A je tedy možné se v debatě soustředit na tyto praktické aspekty. Afirmativní strana může například tvrdit, že zavedení multilinguality do praxe by znamenalo zdvojnásobení rozpočtu školství, což v konečném důsledku povede k rozpočtovým škrtům v jiných oblastech jako je

zdravotnictví či sociální péče. Dokonce i zde je však obsažen hodnotový úsudek - že totiž zdravotnictví je důležitější než vícejazyčné vyučování.

Je však také zřejmé, že za návrhem obsaženým v tezi leží abstraktní principy. Jaké jsou povinnosti státu vůči občanům? Jaká jsou práva občanů? Je moudré, aby se stát k různým skupinám občanů choval odlišně? Je vzdělání v oficiálním jazyce pro žáky, pro které tento jazyk není mateřštinou, nevýhodou? Je správné, aby země učinila kulturní jednotu součástí své národní identity?

To jsou jen některé z otázek, které se nabízí. Téma, které, jak jste si jistě všimli, se zde neustále opakuje, jsou hodnoty. Co je správné? Co je spravedlivé? Co je dobré? To je to, co máme na mysli, když hovoříme o vyšší úrovni abstrakce. Je těžší určit, co je správné, než se rozhodnout, co je praktické. Navíc je možné, že budou existovat konkurenční pojetí toho, co je spravedlivé. To je oblast, o kterou se rozumní lidé mohou přít.

Jiný příklad (příklad, který později podrobně rozebereme) je teze, která se týká drog: "Měkké drogy by měly být legalizovány." I zde je element návrhu opatření. Legalizace měkkých drog, zde chápaných jako marihuana, hašiš a další produkty z cannabis sativa, bude mít praktický dopad na společnost. Jak uvidíme v přepisu debaty uváděném jako Příloha této příručky, praktické dopady budou citovány oběma stranami v debatě. Afirmativní tým může tvrdit, že dekriminálnízaci marihuany se policie bude moci soustředit na jiné, důležitější věci jako je násilná trestná činnost, namísto toho, aby věnovala čas a energii na hlídání políček s konopím a snaže zastavit (zne)užívání měkkých drog. Na druhé straně může negativní tým oponovat, že dekriminálnízace marihuany zcela přirozeně povede ke zvýšení zneužívání marihuany - a toto zvýšení zase bude mít za následek zvýšení kriminálního chování, protože existuje statisticky dokázaná korelace mezi kriminalitou a zneužíváním psychoaktivních drog. Toto jsou opět praktické otázky, které vyplynou z přijetí nějakého opatření.

V této debatě je však důležité vidět abstraktnější problémy. Na vyšší úrovni musí debata vést ke konfliktu mezi právy jednotlivce a celospolečenským blahem. Na jedné straně lze tvrdit, že užívání měkkých drog je věcí osobního rozhodnutí. Podle této optiky by jednotlivec měl být - v soukromí domova - svobodný dělat cokoli, co si zamane, pokud jeho činnost nemá významný dopad na ostatní nebo na společnost jako celek. Podmínka, kterou končí předchozí věta, je důležitá. Nikdo nebude argumentovat, že jednotlivec by měl být svobodný spáchat v soukromí domova vraždu. Zneužívání drog je však jiné povahy, protože jeho hlavní dopad je na osobu, která drogy zneužívá. Na druhé straně starost o blaho společnosti může být na podporu pokračujícího zákazu měkkých drog. Společnosti, může být argumentováno, jsou oprávněny vydávat zákony, které podporují dobro celku na úkor osobní svobody. Když, na příklad, společnost vyžaduje od dětí, aby chodily do školy, omezuje to jejich osobní svobody. Tento požadavek je však zdůvodněn obecným prospěchem. Z tohoto pohledu má užívání drog prokazatelný škodlivý dopad na společnost.

Jinými slovy, tato debata je o rozsahu práv. Má jednotlivec právo činit svobodná rozhodnutí týkající se jeho nebo jejího života? Samozřejmě - ale toto právo není absolutní. Má společnost právo vytvářet zákony, kterými řídí chování svých členů? Odpovědí je opět "ano", ale znovu, toto právo není absolutní. Jak daleko sahají osobní svobody? Jak daleko sahají práva společnosti? A jak máme rozlišit, která z nich jsou větší, když spolu kolidují? Stejně jako u předchozího příkladu toto jsou diskutabilní otázky. Rozumní lidé se o odpovědích budou přít.

Formulace teze

Důsledkem předchozích tvrzení je, že formulace dobré teze je pro vytvoření skutečně dobré a kvalitní soutěže zásadní fází. Formulovat tezi obvykle není (byť iniciativě návrhů se meze nekladou) věcí debatérů nebo debatních týmů. Obvykle je to organizátor soutěže, kdo formuluje teze. Od trenérů debatních klubů se však očekává, že organizátorům soutěží nabídnou své představy, co by se mělo debatovat. Navíc musí trenéři v přípravě svých debatních klubů studentům nabízet vhodné přípravné teze. Je tedy vhodné, aby účastníci debatního programu - jak trenéři, tak debatéři měli představu o tom, co charakterizuje dobrou debatní tezi. Zpětně jim potom taková znalost umožní určit případné slabiny navrhované teze jako je např. její nevyváženost.

Dobrá teze se nachází někde uprostřed mezi čistě praktickou a čistě abstraktní.

Začneme tím, že zopakujeme některé z již dříve uvedených principů. Za prvé, dobrá teze pro formát Karl Popper se nachází někde uprostřed mezi čistě praktickou a čistě teoretickou. To jest, musí být o něčem více, než o tom, která investice je nejefektivnější či co je nejlepší způsob jak dosáhnout kýženého cíle. Nebudeme tedy debatovat teze jako na př.: "Nejlepší způsob, jak přepravovat zboží z Itálie do Nepálu, je prostřednictvím Suezského průplavu." Jinými slovy, dobrá teze se musí soustředit na skutečný konflikt mezi významnými hodnotami jako je svoboda nebo spravedlnost. Současně musí mít teze i jistý praktický rozměr. Teze "Dobrý život znamená hledání radosti" může být snad zábavná ale je také příliš široká a abstraktní, aby mohla sloužit jako dobrá teze pro debatní soutěže.

Obdobně se dobrá teze nebude zabývat věcmi, které jsou v zásadě osobního charakteru či věci víry. Po staletí se filozofové ptali: "Je Bůh?" Odpověď na tuto otázku je bezpodmínečně věcí víry jednotlivce a jako taková je prostřednictvím logiky jiným lidem nedostupná. Tato otázka nemůže být debatní tezí, protože o ní nelze diskutovat.

Stejně tak je chybou formulovat takovou tezi, která vyžaduje příliš specializované znalosti. Je rozumné - a možné, diskutovat legálnost interrupcí. Něco jiného je otázka, zda jisté zákony mají pro její možné medicínské vedlejší následky regulovat distribuci abortivní pilulky RU-486. Je také korektní očekávat, že debatéři budou něco vědět o povaze a užívání měkkých drog, je ale nerozumné od nich očekávat, že o geneticky modifikovaných potravinách toho budou vědět tolik, jako někdo s doktorátem z biochemie.

Také jsme již dříve zdůraznili, že diskutabilní, kontroverzní teze je taková, která má klady na obou stranách. Jinými slovy, dobrá teze musí být "vyvážená" a musí být formulována tak, aby obě strany měly co říci. "Jsem přesvědčen, že stát by měl zakročit, aby zamezil nošení střelných zbraní do škol" je tím druhem prohlášení, které občas slycháme od politiků. Takovéto prohlášení by ale bylo bídnou tezí pro debatu, protože proti němu není prakticky co říci. Negativní strana zde prostě nemá co dodat. Tento příklad je zjevný, mnoho debatních soutěží však trpí právě tím, že teze příliš "nahrává" té či oné straně.

Vezměme si například tezi kdysi použitou v soutěži: "Nebezpečné sporty by měly být vyřazeny ze školních osnov." Není příliš těžké takovou tezi obhajovat, důsledkem ale je, že negativní strana vede nerovný boj. Slovo "nebezpečný" má velkou váhu. Aby mohli platnosti teze oponovat, negativní tým musel dokázat, že nebezpečí je něco dobrého, pozitivního. Stejná teze by byla vyváženější, kdyby byla formulována na příklad takto: "Studentům by mělo být dovoleno, aby se účastnili sportovních aktivit, které zahrnují nebezpečí úrazu." I tak

zde budou mít debatéři práci s objasněním významu slova "úraz", protože úraz může být cokoliv od nataženého svalu po zhmoždění mozku, ale břemeno argumentace je rozloženo férověji. Co jsme tím chtěli říci: každá navrhovaná teze musí být otestována. Ti, kdo formulují teze pro debatní soutěže si musí načrtnout argumenty pro obě strany a být si jisti, že je něco pozitivního, co lze obhajovat jak z pozice afirmativní, tak z pozice negativní.

Přesné vymezení významů slov je nezbytnou součástí obhajoby teze

A nakonec, teze nesmí být příliš vágní či víceznačná. Je naprosto v pořádku, když význam některých slov zadání teze zůstává otevřen - přesné vymezení jejich významů je totiž nezbytnou součástí samotné argumentace týmů. V tezi o výuce v oficiálním jazyce, na příklad, musí debatér říci, co se těmito slovy v daném kontextu (a v kontextu obhajoby teze, jak ji bude jeho tým provádět) přesně rozumí. Není však příliš přínosné, když je teze formulována natolik vágně, že může znamenat takřka cokoliv. Příklad z praxe takovéto nepřilíživě šťastně formulované teze: "V devadesátých letech jsou rodiče příliš benevolentní." Jací rodiče? Kde? V čem jsou příliš benevolentní? Příslowecné určení "v devadesátých letech" problém přeci jen trochu vymezuje, ale i toto vymezení je natolik široké, že celkovému smyslu teze příliš nepomohlo. Opět - kvalitu teze lze i zde otestovat. Vyšlo by najevo, že tato teze může pro různé posluchače znamenat naprosto rozdílné věci. Pokud k něčemu takovému dojde, nemůžeme dost dobře předpokládat, že debatéři se sesednou k užitečné výměně plodných názorů. Pro debatu zde není dostatek společného prostoru.

Formulovat dobrou tezi dá práci, není to však nemožné. Pozorná četba denního tisku odhalí, že současná společnost je světem permanentního sporu. Pod povrchem sporů, které ožívají náš svět, najde trenér debaty výborný materiál pro vzdělávací debatu: konflikt volnosti a řádu, osobní svobody a kolektivní zodpovědnosti, práv jednotlivce a obecného blaha, práv menšin a vlády většiny, státní svrchovanosti a lidských práv, vlády zákona a občanskou neposlušností - abychom jmenovali jen některé z nich. Často se můžeme k tezi dostat jen četbou novinových titulků a přemýšlením o principech, které za nimi stojí.

Začínáme

Teze soutěže bývá obvykle vyhlášena organizátorem několik týdnů či měsíců před turnajem. Debatéři se potom tezi dozvědí od svých trenérů - či si ji najdou na internetu. A potom začíná práce. Debata funguje nejlépe jako společná aktivita. Až přijde na samotnou soutěž, debatéři budou občas "běžet sólo" - byť to bude jen na několik minut. Jejich "běh" však úspěšný nebude, pokud za ním nebude stát společná příprava celého týmu. Vlastní debata je pečlivě strukturovaná a formální. Příprava naopak může být uvolněnější a méně striktní. Příprava na debatu je čas, kdy "tisíce květů rozkvetou a stovka škol myšlení se utká", dovolíme si citovat předsedu Maa. Je to čas hledání a nacházení nápadů, teorií a strategií. Je to čas pro kreativní myšlení a testování hypotéz. Většina z toho, co bude nalezeno nakonec skončí nepoužito a vyřazeno, avšak ty části, které přečkají test společného rozboru, budou silné. Existuje několik odlišných technik jak hledat a organizovat nápady. Trenéři a učitelé obvykle zkoušejí, která z nich bude s danou skupinou fungovat nejlépe. Zde je několik návrhů:

Brainstorming

Brainstorming je psaní, které se zaměřuje na proces spíše než na výsledek.

Brainstorming je psaní, které se zaměřuje na proces spíše než na výsledek. Účastník brainstormingu si neláme hlavu nad tím, zda píše úhledně či gramaticky a stylisticky správně. Cílem je zaznamenat nápady tak, jak přicházejí a bez jakýchkoliv úprav. Vraťme se k ukázkové tezi o vzdělání v oficiálním jazyce. Učitel oznámí tezi a požádá studenty, aby technikou brainstormingu generovali, jak by se dalo oponovat této tezi. Studenti asi zapíšou “nekorrektní k imigrantům”, “diskriminace etnických menšin”, “omezení svobod”, “glajchšaltace kultury” a během následujících pěti minut ještě dalších deset výhrad. Záznam nemá žádný řád či nějaké místo na stránce. Bude následovat druhá část, kdy studenti budou hledat co by se dalo říci na obhajobu teze. Když je brainstorming ukončen, začíná proces úprav. Požádáme studenty, aby prošli své poznámky a ohodnotili je. Špatné nápady se vyškrtnou. Dobré se zatrhnou. Šipkami se propojí myšlenky, které se vztahují k sobě. Mohou číslky vyjádřit priority nápadů - a co se stalo s těmi, které původně vypadaly jako ty nejlepší?

“T”, “M” a Vennovy diagramy:

“T” - diagram je více strukturovaná metoda přípravy než brainstorming. Požádáme debatéry, aby si do sešitů načrtli velký diagram ve tvaru “T” (GRR na T použít bezpatkové písmo!) Na levou stranu vertikály budou psát pozitivní asociace a nápady; na pravou potom negativní. Cílem je vytvářet doplňující se dvojice - po debatěrech se chce, aby nacházeli negativa, která v sobě pozitiva obsahují. Tyto komplementární dvojice často odrážejí klasickou dichotomii filozofického myšlení. Jedna taková dichotomie, na příklad, spojuje koncept svobody a řádu, přičemž oba jsou vnímány jako pozitivní hodnoty. Jsou však spojeny v opozici - řád ve společnosti je obvykle nepřímo úměrný množství osobní svobody. Jinými slovy více osobní svobody znamená pokles řádu, vzestup řádu bude se děje na úkor osobní svobody. Ilustrativní ukáзка tohoto vztahu je zákaz vycházení. Jestliže je občanům nařízeno po jisté hodině nevycházet z domovů, pořádek ve městě vzroste. Svoboda občanů však bude zákazem vycházení citelně omezena. (viz str. GRR - stránka s diagramy, origoš 26)

V každém případě je třeba mít na paměti, že studenti si nepřipravují jen jednu pozici: tezi budou jak obhajovat, tak oponovat. “T” diagram chce po studentech, aby začali uvažovat v rozměrech afirmativní a negativní linie a jak se tyto k sobě vztahují. Když studenti vypisují nápady do “T” diagramu, chce se po nich, aby současně mysleli na to, jak mohou tyto jejich nápady být vyvráceny nebo napadány.

“M” diagram a Vennův diagram přidávají třetí kategorii, která se vklíní mezi pozitivní a negativní: ideje neutrální na kterých se shodnou obě strany. Vezměme si znovu na pomoc tezi o vzdělávání v oficiálním jazyce. Obě strany se pravděpodobně shodnou v tom, že povinností státu je poskytovat svým občanům vzdělání. Afirmace a negace se neshodnou jakou formu má toto vzdělávání mít, budou však spolu souhlasit v tom, že vzdělání musí být poskytnuto. “Stát musí poskytnout vzdělání” je potom neutrální. Fyzicky je “M” diagram podobný “T” diagramu: přidává jen další vertikálu a vytváří tak tři sloupce namísto dvou. Vennův diagram je místo sloupců založen na kruzích. Debatéři si do svých sešitů nakreslí kruhy, které se mírně překrývají. Nápady pro afirmativní stranu se zapíšou do kruhu vlevo, pro negativní do kruhu vpravo. Ty společné se vepíšou do prostotu, kde se kruhy překrývají.

Sdílení nápadů

Vyjmenované metody jsou jen přípravné kroky - debatéři se pokouší nacházet nápady, nikoliv sestavit linii v konečné podobě. Tyto metody mohou být použity individuálně nebo ve dvojicích, jestliže samostatně pracující debatér neví, jak dál. Další fáze přípravy je sdílení

nápadů v širším kolektivu. Debatéři se navzájem informují o svých nápadech a diskutují o nich. Nebo se také učitel může rozhodnout ještě před začátkem diskuse všechny nápady sebrat a sestavit je do jediného T-diagramu. V této fázi by diskuse měla být spíše objevná než soutěživá. Učitel, který diskusi vede, by měl debatéry vést k tomu, aby objasňovali své myšlenky, přidávali nuance či přicházeli s námitkami. Učitel také může přidat nápady, které se do té chvíle neobjevily. I debatéři mají volnost dále přispívat do směsi nápadů. V ideálním případě přivede diskuse zúčastněné k novému způsobu náhledu na chápání teze.

Nakonec by měl učitel žáky dovést k nějakému základnímu konsenzu. Které si myslí, že jsou nejlepší argumenty podporující platnost teze? A které nejlépe mluví proti tezi? V tuto chvíli nebudou argumenty úplné ani plně rozvinuté. Cílem je určit obecný směr, najít ty “správné” argumenty, které budou rozvíjeny později.

Určení významů slov

Během přípravy a diskuse vyjde velmi často najevo, že teze může mít více významů. Někdy je rozsah možných výkladů poměrně úzký, jindy je široký a slova a věty mohou nabývat zásadně rozdílných významů. V tomto druhém případě určí směr debaty upřesnění (v debatní terminologii označované jako “definice”) - vymezení významů slov.

Příklad debaty, ve které možnost vzniku problémů díky odlišnému chápání významu teze je omezena, je modelová debata, která bude východiskem pro rozbory v dalších kapitolách. Teze této debaty zní: “Měkké drogy by měly být legalizovány.” Je zjevné, že bude nutné upřesnit, co se rozumí termínem “měkké drogy”. Z kontextu teze vyplývá, že tyto jsou v současné době nelegální. Teze samotná potom vypovídá, že měkké drogy t.č. legální nejsou a být by měly. Přesný význam slova “legalizace” si objasníme za chvíli. Existuje však mnoho drog, které jsou tak či onak nelegální. Medikament, na který je třeba lékařského předpisu, nelze bez tohoto legálně zakoupit. Některé léky jsou legální v jedné zemi, avšak nelegální v jiné. Je tedy možné - i když to není příliš zodpovědné - tvrdit, že teze je o sirupech proti kašli, které obsahují kodein, který je v některých zemích pouze na lékařský předpis. Dává na druhé straně větší smysl definovat měkké drogy jako psychoaktivní látky s relativně mírnými následky. “Měkký” je prostě relativní pojem. Následky užívání marihuany nejsou tak drastické, jako následky užívání heroinu, takže marihuana je vnímána jako měkká droga, zatímco heroin je považován za drogu “tvrdou”.

Nelze předpokládat, že výraz má pouze jediný význam. Je věcí afirmativní strany upřesnit význam termínů teze.

Řekli jsme již, že by nebylo zodpovědné definovat měkké drogy jako lék proti kašli, a to prostě proto, že takové vymezení významu slov a teze by nedávalo základ pro zajímavou debatu. Většina debatérů dá přednost úzu a bude souhlasit s tím, že pod termínem “měkké drogy” rozumíme marihuanu a pod. To je však rozhodnutí debatérů. Nelze předpokládat, že slovo má jen jediný význam. Jak uvidíme v modelové debatě, je zvláštním úkolem afirmativní strany určit resp. v kontextu debaty upřesnit význam slov zásadního významu. Jestliže význam takových slov upřesněn není, či v případě, kdy opoziční strana s vymezeným významem nesouhlasí, má negativní strana sama právo určit významy těchto slov.

Slíbili jsme výše rozebrat význam slova “legalizovat”. Opět se nenabízí až tak mnoho různých interpretací. Většina lidí chápe toto slovo jako “povolit zákonem”. Může však nicméně také znamenat “vyžadovat zákonem”. S tímto významem by teze říkala, že užívání

měkkých drog by mělo být vyžadováno! Taková interpretace je opět možná, nicméně ne příliš zodpovědná. Představuje záměrné pokroucení významu teze, nejspíše za účelem zisku domnělé strategické výhody v debatě. Představme si, že by negativní tým použil takovouto lstivou definici. Nutili by afirmativní tým bránit představu povinného užívání marihuany pro všechny. Takováto sofistika činí smysluplnou debatu nemožnou a mělo by se jí vyhýbat. Jestliže jeden tým přichází k debatě připraven diskutovat tezi o “kontrolě zbraní” chápané jako kontrolu jejich prodeje občanům a druhý tým se rozhodne “kontrolu zbraní” chápat jako dovednost s těmito manipulovat, tak takové týmy spolu nebudou moci diskutovat - nebudou mít o čem.

Porozumění významu teze je výsledkem diskusí v průběhu přípravy.

Shrňme: naše teze o legalizaci měkkých drog má poměrně úzké spektrum výkladů, nicméně stále vyžaduje vymezení významů slov, když pro nic jiného, tedy pro to, aby se zamezilo případné možnosti nerozumného “předefinování” negativním týmem. Jindy však je škála rozumných výkladů významu teze mnohem širší a ujasnění významů slov a tím i celé teze je mnohem důležitější. Vraťme se k jiné, již dříve zde uvedené tezi: “Stát by měl poskytovat vzdělání pouze v oficiálním jazyce.” Co ale znamená “oficiální jazyk”? Je to jazyk používaný vládou při řešení jejich záležitostí? Či je to jazyk běžně používaný pro jiné obecné účely jako na příklad dopravní značení a místní názvy? Nebo je to jazyk určený zákonem jako jazyk přijímaný v úředním styku, právu a obchodě? Spojené státy americké, na příklad, nemají žádný vládou určený jazyk, i když vláda sama jedná v angličtině. Výsledkem diskusí v průběhu přípravy je m.j. i porozumění významu teze. Velmi často vymezení významů slov přímo ovlivní strategii použitou ke konstrukci debatní linie (“linie” viz dále).

Podívejme se na tuto tezi podrobněji. Po každém slově uvedeme otázky a dvojznačnosti, které se ve slově vyskytují. Debatéři se musí rozhodnout, který význam použijí a jak tato slova “definují” tak, aby význam byl jasný a jednoznačný, a to bez zbytečného fantazírování a lstivých záměrů. To jest debatéři by se neměli snažit překrucovat významy slovy, aby tato zahrnovala významy které leží mimo obvyklý významový úzus či selský rozum.

Stát.

Znamená toto slovo jen centrální vládu? Nebo místní samosprávu? Může mít místní samospráva vlastní úřední jazyk? Nebo má toto právo jen centrální vláda?

By měl.

Spojení implikuje povinnost či potřebu. Nabízí se otázka: Jaké jsou povinnosti státu vůči občanům?

Poskytovat.

V kontextu teze slovo znamená “zpřístupnit”. Jak ale stát něco zpřístupňuje? Jestliže stát ponechá studentům volnost zvolit si školy, které nevyučují v oficiálním jazyce, znamená to, že tyto školy “zpřístupnil”?

Vzdělání.

Jakou úroveň vzdělání by měl stát poskytovat? Základní, střední, vyšší?

Pouze.

Znamená vyloučení ostatních. Bez tohoto slova by teze měla výrazně jiný význam.

V.

Předložka “v” nevypadá důležitě, může však být interpretována různě. Chce teze říci, že stát by měl poskytovat vzdělávání v oficiálním jazyce jako vyučovací předmět? Jinými slovy, je-li oficiálním jazykem francouzština znamená to, že stát má každému zpřístupnit výuku francouzštiny? Nebo to znamená, že by se v oficiálním jazyce mělo vyučovat - že by se počty a fyzika měly vyučovat pouze ve francouzštině?

Oficiálním jazyce.

Víceznačnost tohoto spojení byla naznačena výše.

Při určování významů slov nám může pomoci slovník právních termínů (či jiný specializovaný slovník). Samozřejmostí je, že debatéři budou konzultovat obecný výkladový slovník. Je však třeba zdůraznit, že slovníky nejsou konečnou ani nejvyšší autoritou. Slovníky spíše nabízejí škálu možností: ukazují různé způsoby, jak vykládat význam daného slova. Jsou to však debatéři samotní, kdo si musí vybrat význam, který se v daném kontextu teze jeví jako nejrozumnější a který jim při obhajobě (negaci) teze nejlépe poslouží. Logickým důsledkem výše řečeného je, že slovníky obsahují definice, které jsou v daném kontextu nerozumné a nevhodné.

Debatéři si musí vybrat význam, který se v kontextu teze a debaty jeví jako rozumný.

V kapitolách, které budou následovat rozebereme detailněji různé druhy sporů, které se v debatě objevují. Pro tuto chvíli poznamenejme, že spor o význam teze, resp. některých slov zadání teze, vždy zůstává jednou z možností sporu debaty. V uváděné modelové debatě oba týmy přijmou, že debata bude o legalizaci měkkých drog. Takováto shoda však nemusí nezbytně nastat vždy. Stává se občas, že negativní tým nabídne vlastní chápání významů slov teze. V takovýchto případech se část debaty zabývá otázkou, který výklad je rozumnější

Nakonec bychom měli poznamenat, že některá slova, která se v zadání teze objevují, k rozdílným interpretacím nevyhnutelně vedou. Pokud teze říká, že trest smrti je nemorální, potom je spor nevyhnutelný. Existují různá chápání významu slova “nemorální” stejně jako existují různá chápání termínů “spravedlnost” a “etický”. Není na světě slovník, který by nabídl takovou definici těchto slov, která by byla universálně akceptovatelná. Takové spory jsou však částí toho, co dává debatě její trvalý vzdělávací charakter.

Plánování dalších kroků

Všechny přípravné kroky zaberou jistý čas, ale jsou nezbytné. Během diskusí, které proběhly, došlo i na kritické myšlení. Debatéři analyzovali problém a podnikli kroky k jeho řešení. Než postoupíme dále, je důležité se zastavit a zhodnotit, k čemu jsme se zatím dostali a co nás ještě čeká. Opět by pomohlo použít grafu, aby se celý proces znázornil. Učitel může požádat debatéry, aby zhodnotili a zapsali si, čeho do této chvíle dosáhli - co znali před tím, než příprava začala a co se v důsledku procesu přípravy dozvěděli. Mohou například začít svým chápáním významu “oficiální jazyk” před přípravou a po ní. Nejdůležitějším úkolem v tuto chvíli je určit, co je třeba udělat a zvláště pak co ještě je třeba se dozvědět a naučit.

Za prvé totiž (opět s odkazem na modelovou debatu), debatéři si mohou uvědomit, že se potřebují více dozvědět o měkkých drogách a problematice obklopující jejich legalizaci. Jak jsme již naznačili dříve, část debaty je zaměřena na dopad užívání měkkých drog a to jak na uživatele, tak na společnost jako celek. Debatér si mohl na příklad myslet, že marihuana ve

svých důsledcích není až natolik odlišná od alkoholu. Je pravda, že alkohol je v některých částech světa ilegální, ale obecně akceptovaný je. Debatér mohl zvažovat takovou strategii argumentace založenou na domněnce, že marihuana a alkohol jsou si podobné a alkohol legální je, proto tedy by i marihuana měla být legální.

V tomto případě mohou být debatérovy instinkty správné. Ale ke konstrukci argumentu je třeba více, než instinktů. Tato strategie spočívá na premise, že marihuana a alkohol mají podobné účinky. Tato premisa musí být potvrzena - je třeba její platnost dokázat. Jinými slovy, debatěři musí hledat a najít informaci, že vědecké důkazy podporují jejich premisu. Mohou například zjistit, stejně jako negativní tým v naší modelové debatě, že užívání marihuany má důsledky, které jsou jiné a významné. Je pravdou, že studenti připravují debatu - nepříší test z biologie - ale jejich argumenty musí být založeny na faktech, nikoliv na domněnkách.

Argumenty musí být založeny na faktech

Ve stejném duchu může debatér činit předpoklady o společenských dopadech legalizace marihuany. Zdá se rozumným předpokládat, že legalizací marihuany dojde ke značnému nárůstu jejího užívání. Nicméně ekonomové a historici rádi citují, poněkud škodolibě, zákon nepředvídaných následků. Někdy je následek akce přesným opakem toho, co bylo předvídáno. Vezměme si na příklad dvě opatření ve Spojených státech. Zhruba před dvaceti lety byla maximální povolená rychlost na dálnicích snížena z 65 na 55 mil za hodinu. Bralo se za jisté, že se sníženou rychlostí klesne na dálnicích i počet dopravních nehod se smrtelnými následky. Což se i stalo. Sociologové však byli překvapeni, když zjistili, že po nedávné úpravě a znovuzavedení původních limitů se počet úmrtí nezvýšil. Namísto toho dále klesal. Stejně chvályhodné úmysly vedly k přijetí zákona zvyšujícího minimální věk legální konzumace alkoholu z 18 na 21 let, s představou, že díky tomuto zákonu dojde k omezení požívání alkoholu u mladistvých. Studie však ukázaly, že ke zneužívání alkoholu mezi dospívající mládeží dochází častěji, než tomu bylo před zavedením zákona.

Pro debatéra z toho zjevně vyplývá co již bylo výše řečeno. Aby zjistil, zda rozumný předpoklad o příčině a následku je pravdivý, musí patřičný důkaz hledat a najít. Teze o legalizaci měkkých drog vede studenty k mnoha objevitelským cestám. V některých zemích byly měkké drogy legalizovány, v jiných dekriminalizovány. Bude-li hledat pečlivě, student zjistí, co se doopravdy stane, když se navrhovaná akce provede. Tuto informaci nalezne ve vědeckých periodikách a v odborných politických časopisech. Čas od času se taková informace objeví i v běžném denním tisku. Zběžný náhled do počítačové sítě Internet nabídne stovky potenciálních zdrojů informací. Je rozumné, když si během přípravy na debatu členové týmu rozdělí sféry "pátrání". Jeden například bude hledat medicínské dopady užívání marihuany, jiný bude sledovat stopu spojení mezi drogami a kriminalitou, třetí si vezme na starost oblast ekonomických dopadů. Nakonec si ovoce své informační sklizně rozdělí. Úspěšný debatní klub si obvykle buduje vlastní knihovnu článků o důležitých veřejněpolitických tématech, kterou v průběhu času rozšiřují (viz níže).

Debatěři mohou také dojít k závěru, že k sestavení své argumentační linie potřebují znalost některých teorií a pouček. A opět nás ukázková debata dovede k úvahám o právech občanů v kontrastu práv států. Debatér, který si připravuje argumentační linii ve prospěch legalizace měkkých drog, bude z principu náchylný k tvrzení, že práva občanů by měla být považována za nadřazená. V klasické formulaci britského filozofa Johna Stuarta Milla jediným ospravedlnitelným důvodem pro vměšování státu do věcí jednotlivce je ochrana práv jiného

jednotlivce. Stát tedy smí jednat, aby zabránil jednomu občanu zabít jiného, nesmí však bránit občanovi, chce-li si ublížit sám. Jde o to, že Millův argument se přímo vztahuje k dané tezi - jestliže debatér dokáže věrohodně prokázat, že konzument drogy ovlivňuje jen sebe sama. Zde se ovšem nabízí další příležitost pro výzkum: debatér, který se pokouší sestavit afirmativní argumentaci rozhodně neprohloupí, když se podívá na Millův traktát O svobodě aby viděl, jak se Mill ke svému závěru dostal. Zvláště důležitá bude Millova rozprava o alkoholu a opiu, rekreačních drogách 19. století.

Hledání informací, “výzkum”

Je třeba mít na paměti, že soutěžní debata není pouze (či dokonce primárně) o faktech. Neočekává se, že debatéři budou zápolit se statistickými tabulkami a stohy údajů. Soutěžní debata je také o střetu hodnot. Mluvíme-li tedy o hledání informací, “výzkumu”, mějme toto na paměti. Debatéři hledající informace nejsou na výpravě za fakty, aby sestavili zprávu či navrhli účinné opatření. Cílem výzkumu debatérů je vyjasnění jejich chápání zákonitostí a prolínání zákonitostí a praxe. Jestliže prosazujeme hodnotu bilinguálního vzdělávání, potom implicitně souhlasíme s důsledky, které takové vzdělávání nejspíše přinese; dává tedy smyslu podívat se, jaké to budou důsledky.

Debatéři hledající informace, provádějící “výzkum”, mohou používat řady metod. Některé debatní týmy si dokáží vybudovat vlastní knihovnu zásadních článků o významných společenských tématech. Tištěného materiálu je k dispozici dostatek a významná periodika jsou obvykle k dispozici ve veřejných knihovnách. Časopisy jako *The Economist* a *The New Republic* se pravidelně zaměřují na sporné otázky domácí i zahraniční. Také Internet nabízí mnoho objevitelských cest. Někteří debatéři si dělají ve svých sešitech detailní poznámky a nárysy konceptů - což je zvláště užitečné při “širokých” argumentech (na př. indeterministické pojetí vlády) které se vztahují k mnoha tezím. Není také vůbec špatný nápad pořídit si sešit s výstřížky či kartotéku článků.

Konečně mnoho debatérů si buduje rezervoár citací: pro lepší orientaci a snazší vyhledání si významné citace přepisují na pečlivě značené kartotéční lístečky. Mělo by však být jasné, že tak jako debata nespočívá na faktech, nespočívá ani na odkazech na autority. Jinými slovy, debaty se rozhodují na základě síly argumentů které debatéři předkládají. Což není totéž, jako říci, že debatéři jsou v roli karbaníků vynášejících jako trumfy protiřečící si autority, kdy jedna strana vynese Johna Stuarta Milla, druhá kontruje Platónem. Neznamená to, že “Platónův tým” má pravdu, jen proto, že Platón je o nějakých dva tisíce let starší a vydali mu více paperbacků. V tomto kontextu stojí za připomínku poznámka významného debatéra minulosti, Cicerona, který řekl: “Není nic tak směšného, ale jeden filozof to říkal.” GRR co tak origoš citace? Proč ale citujeme Cicerona uprostřed diskuse o limitacích citací autorit? Je to takto: každý autor občas rád cituje jiné autory, kteří něco vyjádřili zvláště dobře. Debatéři v tomto nemusí být výjimkou.

Další skupinová práce

Přípravné kroky končí rozdělením úkolů. Debatéři opouštějí skupinu s jasným zadáním jaké informace musí najít a ověřit předtím, než se postoupí dále. Pátrání probíhá individuálně či společně, když je však hotovo, skupina se znovu sejde k dalším diskusím. S výsledky pátrací akce na stole mohou debatéři “vybrousit” konečný konsenzus a začít plánovat definitivní podobu své argumentační linie.

Psaná osnova usnadňuje učitelé sledovat, jak se argumenty rozvíjejí

V tuto chvíli je důležité začít uspořádat “stovku květů” předsedy Maa, které nám vykvetly. Což ovšem znamená některé květy vyřadit! Když se debatéři sejdou, aby prezentovali výsledky, měli by současně přijít s nárysem, osnovou svých argumentačních linií. Psaná osnova učitelé usnadňuje sledovat, jak se argumenty rozvíjí. Stejně tak usnadňuje členům týmu sdílet jejich nápady a srovnávat strategie. Debata formátu Karl Popper je týmovou prací. I když základní nástin linie argumentace představují během samotné soutěže jednotlivci (viz rozbor afirmativní a negativní linie v následujících kapitolách), konstrukce této linie musí být prací týmu. Členové týmu musí vidět argument z jednotné pozice, musí podporovat jeden druhého. Je potom naprosto nezbytné, aby každý člen týmu byl ztotožněn s týmovou argumentací a bezpečně znal základy týmové linie. Tohoto se nejlépe dosáhne tím, že linie je tvořena a sepsána jako kolektivní dílo. Další detailní rozbor konstrukce linie nabídnou následující kapitoly.
